

Zápis z 10. zasedání
Kolegia expertů k výkonu rozsudků Evropského soudu pro lidská práva
konaného dne 6. května 2024

Dne 6. května 2024 se na Ministerstvu spravedlnosti („MSP“) konalo 10. zasedání Kolegia expertů k výkonu rozsudků Evropského soudu pro lidská práva a provádění Evropské úmluvy o lidských právech (dále jen po řadě „Kolegium“, „Soud“ a „Úmluva“), poradního orgánu vládního zmocněnce pro zastupování České republiky před Soudem.

I. ZAHÁJENÍ

Jubilejní zasedání zahájil vládní zmocněnec pro zastupování ČR před Soudem *PETR KONŮPKA*. Úvodem představil nový formát zasedání Kolegia, které se od letošního roku bude konat dvakrát ročně a na programu bude méně rozsudků a rozhodnutí. Dále členy Kolegia seznámil s loňskou bilancí České republiky u Soudu, Evropského výboru pro sociální práva („EVSP“) a smluvních orgánů OSN. Dále zmínil významnější rozhodnutí z počátku letošního roku, zejména rozhodnutí Soudu ve věci *Duarte Agostinho a ostatní proti Portugalsku a dalším 32 státům (včetně České republiky)*, které se týkalo dopadů změn klimatu na lidská práva, a rozhodnutí EVSP ve věci *Validity Foundation proti České republice*, v níž šlo o používání síťových lůžek na psychiatriích.

Vládní zmocněnec následně představil hlavní výstup projektu *Zvyšování povědomí o judikatuře Soudu a dalších mezinárodních lidskoprávních závazcích* financovaného z Norských fondů, nový webový portál <https://mezisoudy.cz/>. Je určen zejména pro odbornou veřejnost, která na něm najde zejména integrovanou databázi judikatury Soudu, Ústavního soudu, EVSP a smluvních orgánů OSN, návod na posouzení slučitelnosti právního předpisu s mezinárodními lidskoprávními závazky, desítky tematických příruček judikatury Soudu a všechny mezinárodní úmluvy o lidských právech spolu s výkladovými dokumenty k nim. Portál obsahuje i informace o výkonu rozsudků Soudu. Kolegium vznik nového portálu uvítalo.

II. ROZSUDKY EVROPSKÉHO SOUDU PRO LIDSKÁ PRÁVA

B. Ů. PROTI ČESKÉ REPUBLICĚ A SLÁDKOVÁ PROTI ČESKÉ REPUBLICĚ (VYŠETŘOVÁNÍ ŠPATNÉHO ZACHÁZENÍ ZE STRANY PŘÍSLUŠNÍKŮ POLICIE)

Vládní zmocněnec *P. KONŮPKA* poděkoval Generální inspekci bezpečnostních sborů („GIBS“), Policejnímu prezidiu, Kanceláři veřejného ochránce práv („KVOP“) a Nejvyššímu státnímu zastupitelství („NSZ“) za vstřícnou spolupráci, která již vedla k přijetí řady opatření k výkonu obou rozsudků a k dalším směřuje v brzké době.

Zástupce Kanceláře vládního zmocněnce pro zastupování ČR před Soudem („KVZ“) *M. KAŠTYL* připomněl, že se oba rozsudky týkají shodné problematiky provedení účinného vyšetřování špatného zacházení, kterého se údajně měli dopustit policisté, ze strany GIBS a zapojení obětí do šetření. Představil obecná opatření k nápravě přijatá od konání minulého Kolegia. *Zaprvé*, KVZ ve spolupráci s GIBS, NSZ, Policejním prezidiem a KVOP dokončila praktickou pomůcku „*Jak vyřizovat upozornění na možné špatné zacházení*“. *Zadruhé*, Policejní prezidium a GIBS zapracovaly problematiku vyřizování hájitelného tvrzení do vnitřních předpisů; konkrétně do pokynu policejního prezidenta (vnitřní kontrolní řád) a nařízení ředitele GIBS o plnění úkolů v trestním řízení. *Zatřetí*, daná problematika se stala součástí odborného vzdělávání příslušníků. *Začtvrté*, informace pro oběti o jejich právech a jak mají postupovat budou zapracovány do materiálů GIBS, informačního letáku vypracovaného KVOP a také přístupné na webových stránkách GIBS. *Zapáté*, KVZ nechala přeložit příručku Soudu „*Test minimálního stupně závažnosti s ohledem na věc Bouyid proti Belgii*“ a vybrané části „*Příručky k účinnému vyšetřování a dokumentování mučení a jiného krutého,*

nelidského nebo ponižujícího zacházení nebo trestání“. Oba materiály jsou dostupné na stránkách mezisoudy.cz.

Zástupkyně Policejního prezidia K. HLAVÁČOVÁ poděkovala za spolupráci při vytváření pomůcky. Budou ji prezentovat na videokonferenci s kontrolními útvary a publikovat ve zpravodaji.

Zástupkyně GIBS N. BOUŠKOVÁ potvrdila, že vyšel zmíněný interní předpis ředitele GIBS o plnění úkolů souvisejících s trestním řízením. Pomůcka bude umístěna na intranetu GIBS a bude-li k dispozici leták s informacemi pro oběti, bude ho GIBS také prezentovat, aby se povědomí o problematice šířilo.

Zástupce NSZ J. CHROMÝ poděkoval za přípravu pomůcky. Finální verzi hodnotí kladně s tím, že jistě najde upotřebení v rámci státního zastupitelství.

Zástupce KVOP V. A. SCHORM poděkoval za činění kroků k naplnění akčního plánu. Informační leták z dílny KVOP je ve stadiu, kdy se pracuje na jeho formální stránce, aby vyhovoval standardům srozumitelnosti KVOP. Na minulém zasedání Kolegia byla zdůrazněna důležitost srozumitelnosti informací poskytovaných obětem. KVOP proto nad rámec akčního plánu zpracovala přepis formuláře „*Základní informace pro oběť trestného činu a osobu blízkou*“ s cílem zvýšit jeho srozumitelnost. V přepisu je jiná organizace textu a jazyk, ale obsah i rozsah zůstaly stejné. Ačkoli GIBS formulář jako takový měnit nechce, jelikož by nepůsobil jako dokument policejního orgánu, uveřejnila verzi KVOP na svém [webu](#).

Zástupkyně GIBS N. BOUŠKOVÁ dodala, že na webu mohou být informace, leták i obojí. Chystají aktualizaci formuláře, který dávají obětem, aby byl srozumitelnější.

Zástupce KVOP V. A. SCHORM nabídl GIBS spolupráci na finalizaci formuláře. Zeptal se také na řešení problematiky ve vztahu k Vězeňské službě, jelikož některé její složky také vyřizují stížnosti, které mohou obsahovat hájitelná tvrzení o špatném zacházení. Dále se dotázal na pokrok ohledně zmapování rozhodovací činnosti dotčených vnitrostátních orgánů v kontextu právní úpravy špatného zacházení v trestním zákoníku. Požádal také o sdílení dříve vypracovaných analýz k tématu pro potřeby Úřadu vlády, resp. Výboru proti mučení.

Zástupce KVZ M. KAŠTYL uvedl, že pomůcku představil na Výboru proti mučení, kde byli přítomni i zástupci Vězeňské služby a Vojenské policie, kteří pomůcku dostali a projevíli zájem spolupracovat. Na podzim by se KVZ chtěla sejít s Vězeňskou službou a přizpůsobit pomůcku jejich kontextu. Ohledně zmapování soudní praxe byl osloven Jakub Drápal z Legal Data Hubu, který však nabídku pro nedostatek času odmítl. Do zmapování by se mohl zapojit Výbor proti mučení. Zástupce Fóra pro lidská práva M. MATIAŠKO doplnil, že za Výbor proti mučení, jehož je předsedou, přijme jakýkoliv nápad, kdo by se na zmapování mohl podílet, ať již Parlamentní institut, anebo někdo jiný.

Vládní zmocněnec P. KONŮPKA shrnul, že opatření k výkonu rozsudků, která jsou z pohledu vlády nezbytná, se podařilo přijmout, případně se tak stane v nejbližší době. Zpráva pro Výbor ministrů proto bude obsahovat návrh na ukončení dohledu nad výkonem rozsudků. Další okruhy jdou spíše nad rámec rozsudků a bude jim věnována pozornost ve spolupráci s Generálním ředitelstvím Vězeňské služby a Výborem proti mučení.

Zástupce KVZ M. KAŠTYL k dotazu zástupkyně Ligy lidských práv Z. CANDIGLIOTY sdělil, že pomůcka bude zveřejněna na stránkách v [části věnované výkonu rozsudků](#), případně též na stránkách Výboru proti mučení.

Nezávislý expert L. MAJERČÍK v souvislosti s poučením obětí trestné činnosti připomněl, že podle Ústavního soudu by oběti měly být včas poučeny i o právu žádat o náhradu nemajetkové újmy, což je potřeba reflektovat v poučení. Vnímá prostor pro zlepšení srozumitelnosti poučení, aktuální podoba je velmi náročná.

Zástupce Poradny pro občanství („PPO“) L. ZAMBOJ se dotázal, zda bude probíhat proškolení policistů, aby už k excesům, jako jsou případy projednávané na dnešním Kolegiu, nedocházelo. V rámci návštěvy CPT se problematika též zmiňovala. Zástupce KVZ M. KAŠTYL připomněl, že rozsudky by již měly být součástí

základní odborné přípravy policie a průběžného vzdělávání příslušníků GIBS. Zástupkyně Policejního prezidia K. HLAVÁČOVÁ to potvrdila.

Závěry:

Kolegium ocenilo vznik praktické pomůcky, jak vyřizovat upozornění na možné špatné zacházení, zapracování problematiky hájitelného tvrzení a účinného vyšetřování do vnitřních předpisů GIBS a Policie ČR a také vypracování a chystané uveřejnění informačních materiálů pro oběti. Kolegium vzalo na vědomí, že Výbor ministrů Rady Evropy bude informován o tom, že Česká republika přijala nezbytná opatření k výkonu rozsudků. Uvítá, pokud se KVZ ve spolupráci s dalšími orgány bude věnovat přizpůsobení praktické pomůcky vězeňskému kontextu a otázce zmapování soudní praxe ve vztahu k trestněprávní úpravě špatného zacházení.

V PROTI ČESKÉ REPUBLICE (ÚMRTÍ V PSYCHIATRICKÉ NEMOCNICI)

Zástupkyně KVZ J. MARTINKOVÁ představila rozsudek, který se týká úmrtí pacienta na psychiatrii v souvislosti se zákrokem policie s použitím taseru a následným podání medikace zdravotnickým personálem. Zároveň zdůraznila, že je to teprve podruhé v historii, kdy bylo v řízení proti ČR konstatováno porušení práva na život dle článku 2 Úmluvy, a to v procesní i hmotněprávní rovině. V mezidobí již proběhlo několik jednání se zástupci dotčených resortů a orgánů. Z nich vzešla série návrhů obecných opatření k řádnému výkonu rozsudku. Jednotlivá opatření jsou podrobně popsána v podkladovém materiálu.

Zástupce Fóra pro lidská práva M. MATIAŠKO poukázal na to, že ve věci šlo podobně jako v případě B. Ů. proti ČR o osobu s psychosociálním postižením, která se stala obětí policejního násilí, což může signalizovat systémový problém. Další podobná stížnost S. T. proti ČR je nyní Soudem projednávána. Navrhovaná opatření neřeší podstatu problému, kterým je nedostupnost akutní psychiatrické péče a s tím související pozastavenou reformu péče o duševní zdraví. Tyto nedostatky mohou být předmětem další kolektivní stížnosti proti ČR u EVSP. Výkon rozsudku ve věci V je žádoucí uchopit takovým způsobem, aby se předešlo budoucím rozhodnutím mezinárodních orgánů proti ČR.

Zástupkyně MZ I. SVOBODOVÁ upozornila, že reforma péče o duševní zdraví pokračuje. Praktickým problémem je ovšem nedostatek odborníků, kteří by péči nabízeli.

Vládní zmocněnec P. KONŮPKA podotkl, že jsme sice na počátku výkonu rozsudku, nicméně po jeho zevrubné analýze je třeba konstatovat, že komplexní otázka reformy péče o duševní zdraví se zdá jít nad rámec toho, co je nezbytné, aby ČR dostala svým povinností plynoucím z rozsudku.

Senátorka M. HORSKÁ upozornila na relevantní analýzy, kterými disponuje Úřad vlády. Přislíbila, že je dodá, protože mohou být pro výkon rozsudku užitečné.

Vládní zmocněnec P. KONŮPKA následně zahájil debatu k navrhovaným opatřením v gesci Ministerstva zdravotnictví („MZ“): sběr a vyhodnocování dat o přivolání policie do zařízení lůžkové péče a školení zdravotníků v oblasti deeskalace a bezpečného používání omezovacích prostředků.

Zástupkyně MZ I. SVOBODOVÁ uvedla, že resort souhlasí s potřebou zajistit sběr a evidenci dat o mimořádných událostech, kdy jsou voláni policisté do zařízení lůžkové péče. Zbývá vyjasnit, jaká forma bude potřebná, tj. zda toliko doplnění Metodiky sledování nežádoucích událostí ve zdravotnických zařízeních lůžkové péče, nebo i změna vyhlášky č. 373/2017 Sb., o programu statistických zjišťování.

Zástupce KVOP V. A. SCHORM vyzdvihl, že zařízení, u nichž bude evidováno více nežádoucích událostí tohoto druhu, by měla provádět kvalitativní hodnocení. Praxe ukazuje, že mezi zařízeními existují v počtu případů přivolání policistů významné rozdíly. Mimořádnou událostí podléhající evidenci by měly být nejen

zásahy státní policie, ale i obecní policie, bezpečnostní ostrahy či jiné bezpečnostní služby. Systém kvalitativního hodnocení událostí je pak zapotřebí nastavit tak, aby zavazoval i soukromé poskytovatele. Navržená opatření zástupce KVOP dále doplnil. Jednak uvedl, že až se data začnou sbírat, tak mohou ukázat, že je třeba změnit vyhlášku č. 99/2012 Sb., o požadavcích na minimální personální zabezpečení zdravotních služeb. Ministerstvo zdravotnictví by proto mělo do výkonu přislíbit, že třeba po dvou letech zhodnotí, zda personální vyhláška vyhovuje. Zadruhé, každý rok se proškoluje ohromné množství zdravotníků, protože Metodické doporučení MZ k omezení volného pohybu pacienta a používání omezovacích prostředků (Věstník MZ, částka 4/2018) doporučuje poskytovatelům minimálně jednou ročně proškolovat personál, který používá omezovací prostředky. Doporučeným tématem jsou de-eskalační techniky, nácvik šetrného omezení a základy sebeobrany. Aby tato školení byla kvalitní a vedla k prevenci omezování i úrazů, Ministerstvo zdravotnictví by mělo zajistit (skrže svoje organizace) jednak pravidelné pořádání akreditovaných kurzů pro trenéry a jednak vypracování sylabu pro interní školení poskytovatelů (lze použít doporučení zpracovaná v rámci reformy).

Zástupkyně MZ *D. KOPKOVÁ* doplnila, že s kolegy pracují na tom, aby byla data využitelná v praxi a umožnila zacílit podporu zařízením, která ji nejvíce potřebují. Sběr dat bude zajišťovat ÚZIS. V současnosti se řeší, jak novou kategorii mimořádných událostí definovat. Je nezbytné, aby data umožňovala identifikovat zařízení, která podobné situace hůře zvládají. *I. SVOBODOVÁ* k dotazu KVOP doplnila, že přivolání ostrah zařízení bude rovněž zahrnuto do definice nežádoucích událostí. Dále uvedla, že MZ nezajišťuje vzdělávání zdravotníků, nicméně může různými formami podněcovat jejich zájem se průběžně vzdělávat.

Vládní zmocněnec *P. KONŮPKA* zahájil diskusi k dalšímu zamýšlenému opatření, jímž je zpracování metodických pokynů ke koordinaci postupu policistů a zdravotníků. V této souvislosti by měla vzniknout mezirezortní pracovní skupina.

Zástupce KVOP *V. A. SCHORM* podpořil vznik pracovní skupiny. KVOP má zájem být konzultována ohledně návrhů příslušných textů. Součástí metodiky určené policejním orgánům by měl být i souhrn obecných zásad, jak přistupovat k osobám vykazujícím známky duševní poruchy, resp. k osobám s psychosociálním postižením, o nichž rozsudek hovoří. Problémem je přístup k těmto osobám obecně, nikoli jen těm, kteří jsou vlivem ataky duševní nemoci agresivní, třebaže skutkové okolnosti případu se týkaly právě takové situace [viz čl. 32 doporučení Výboru ministrů Rec(2004)10].

Vládní zmocněnec *P. KONŮPKA* ujistil, že podněty KVOP budou vzaty v úvahu. Následně přešel k sérii opatření týkajících se činnosti policie. Jako první informoval o záměru metodicky upravit a zajistit výcvik policistů pro postup vůči osobám tzv. v excitovaném deliriu, tedy osobám v atace duševní nemoci a osobám intoxikovaným. K tomuto bodu se nikdo do diskuse nepřihlásil. Přešel proto k dalšímu bodu, kterým je zvládání poziční asfyxie. K této problematice již policie přijala metodické doporučení a na něj navazující krok v oblasti školení policejního personálu. Ani k tomuto bodu nebyly žádné komentáře. Třetím bodem bylo používání taserů.

Zástupkyně Policejního prezidia *K. HLAVÁČOVÁ* zdůraznila, že od roku 2015, kdy se odehrály okolnosti předmětného případu, ušla policie velký krok vpřed. Každé použití taseru je bráno jako mimořádná událost, na místo vyjíždí útvary vnitřní kontroly a vyhodnocují oprávněnost a přiměřenost jeho použití. Policisté vědí, že taseru lze použít jen jako krajního prostředku, jehož nasazení je vždy závažné. Úřad vnitřní kontroly vydal doporučení stanovící, že použití taseru je přípustné, jen dokud nedojde ke zpacifikování osoby. V naprosté většině případů postačuje k dosažení tohoto účelu výboj jediný a trvající méně než 5 vteřin. Policisté jsou obecně přehlčení metodikami, informace je tedy potřeba vštěpovat v rámci profesní přípravy, spíše než vytvářet další metodické předpisy.

Zástupce KVOP *V. A. SCHORM* se dotázal, zda policie disponuje daty a zda by mohla zpřístupnit statistiky ohledně četnosti používání taserů za posledních 5 let (ze strany jakých typů útvarů policie (zásahové jednotky, pořádkové jednotky, hlídková služba), a zvláště kolik bylo případů použití ve zdravotnických zařízeních, kolik

bylo případů použití, kdy taserovaný člověk do cca 2 hodin zemřel (a jaký typ šetření v těchto případech následoval) a kolik případů použití, kdy byl k dispozici kamerový záznam.

Pokud jde o interní předpisy policie, zástupce KVOP doporučil promítnutí výkladového stanoviska Ministerstva vnitra k § 58 odst. 1 zákona o Policii ČR do Metodické příručky č. 1/2017 k donucovacím prostředkům a také do vzdělávacích programů PČR. V interním předpisu by také měla být zakotvena pravidla pro používání kamer policisty (kdy ji musí mít, zapnout ji, apod.). V interním předpisu i materiálech pro vzdělávání uživatelů taseru by měla být zdůrazněna také zdravotní rizika osob s duševní poruchou a zásady přístupu k nim. Poučení z případu V je, že někteří lidé po použití taseru reagují nepředvídatelně, včetně úmrtí, přičemž nelze vyjmenovat příčiny, nýbrž jen rizikové faktory. Bylo by tak vhodné zpracovat seznam rizik.

Zástupkyně Policejního prezidia K. HLAVÁČOVÁ ujistila, že výklad § 58 bude zařazen do metodické příručky, policisté jsou ohledně zdravotních rizik použití taseru již v současnosti vzděláváni. Ohledně statistik uvedla, že je KVOP mohou poskytnout, což se v minulosti i stalo. Sběr dat bude muset probíhat manuálně, ale vzhledem k tomu, že se tento donucovací prostředek nepoužívá často, tak lze učinit.

Zástupce PPO L. ZAMBOJ upozornil, že Soud v rozsudku V hovoří o taseru jako o zbraní, zatímco v ČR na něj právo stále nahlíží jako na donucovací prostředek. Zástupce Ministerstva vnitra („MV“) K. BAČKOVSKÝ vysvětlil, že pojem „zbraň“ se dá vykládat různě (střelná zbraň, služební zbraň, ostatní donucovací prostředky). Taser je sice považován za donucovací prostředek, ale není jim postaven na roveň, takže není důvod právní úpravu měnit.

Zástupce Fóra pro lidská práva M. MATIAŠKO vyjádřil pochybnosti stran toho, zda postačuje přijetí výkladového stanoviska MV. Preferoval by novelizaci § 58 odst. 1 zákona o policii. Domnívá se, že plánovaný standard „zjevné duševní poruchy“ je příliš vysoký a že vhodnější by bylo výslovné uvedení „osob zjevně vykazujících duševní poruchu“.

Zástupce MV K. BAČKOVSKÝ v reakci uvedl, že už § 58 odst. 1 zákona o policii uvádí mezi zranitelnými kategoriemi i osoby se zjevnou duševní poruchou, proto jeho novelizace není potřebná. Výkladové stanovisko může tento obrat dále konkretizovat a vyjasnit. Z pohledu policie není výkladové stanovisko MV pouhým nezávazným doporučením, požívá autority a v praxi jsou vzhledem k hierarchické struktuře řízení tato stanoviska respektována. Pokud jde o požadavek zjevnosti duševní poruchy, platí, že aby se mohl policisty tímto ustanovením řídit, musí mít reálnou možnost rozpoznat, že osoba duševní poruchou skutečně trpí. Dále zdůraznil, že i v těchto případech někdy mírnější prostředky k vyřešení situace nepostačují. Z tohoto důvodu ani dané ustanovení nestanoví absolutní zákaz použití některých donucovacích prostředků vůči uvedeným kategoriím osob.

Vládní zmocněnec P. KONŮPKA zahájil diskusi k opatřením, která mají reagovat na porušení procesní složky článku 2 Úmluvy. Připomněl, že v rámci výkonu rozsudku je třeba se zaměřit primárně na vyřešení rizika koluze mezi zasahujícími policisty, což je problém, za který byla ČR kritizována už v dřívějších rozsudcích. Za tímto účelem by měla proběhnout jednání na pracovní úrovni mezi GIBS a Policejním prezidiem ohledně nastavení interních postupů a pravidel vyšetřování.

Zástupce NSZ J. CHROMÝ GIBS a Policejnímu prezidiu nabídl konzultaci při formulaci změn interních předpisů. Dále uvedl, že se závěry rozsudku V budou státní zástupci NSZ seznámeni.

Zástupce KVOP V. A. SCHORM se dotázal, zda je postup pro předávání informací o úmrtích při policejních zásazích v současnosti upraven v interních předpisech, nebo se řídí pouze zaběhlou praxí obou orgánů. Dále vyzdvihl potřebu, aby GIBS vyslyšela zainteresované policisty, pokud možno, bezodkladně.

Zástupkyně Policejního prezidia K. HLAVÁČOVÁ uvedla, že spolupráce mezi GIBS a PP se řídí primárně trestním řádem, tzn. jakmile je dáno podezření o spáchání trestného činu, operační střediska obou orgánů si neprodleně předají informace, což je ustálená praxe. Zástupkyně GIBS N. BOUŠKOVÁ doplnila, že v praxi, jakmile má příslušný policista podezření na spáchání trestného činu, informuje v některých případech

pracovníka vnitřní kontroly, který následně předá informaci GIBS, nebo je informace předána GIBS přímo. Problémem může být předání informací s větším časovým odstupem či následná fáze, jelikož dosahují pracovníci GIBS se nečíska nemohou dostavit na místo v rámci minut, čímž vzniká prostor pro koluzi. Zástupce MV K. BAČKOVSKÝ vysvětlil, že spolupráce GIBS a policie je striktně regulována zákonem. Dále upozornil, že i policisté jsou lidé jako každý jiný. Policista po zásahu, při kterém osoba zemřela, může být traumatizován a potřebovat psychologickou intervenci. Může být také sám raněn. I vůči policistům je třeba v těchto situacích přistupovat citlivě a s pochopením.

Zástupce Fóra pro lidská práva M. MATIAŠKO poukázal na praxi odkládání věcí ze strany GIBS, která je však aspektem probíhajícího řízení ve věci S. T. proti ČR. Dále ocenil, že KVZ pro potřeby GIBS vytvoří příručku k judikatuře ESLP týkající se požadavku důkladnosti účinného vyšetřování.

Závěry:

Kolegium vítá záměry Ministerstva zdravotnictví ohledně nastavení sběru dat o přivolání policie do psychiatrických zařízení a školení zdravotníků v oblasti deeskalace a bezpečného používání omezovacích prostředků, a přeje si být na příštím zasedání informováno o dosaženém pokroku.

Kolegium podporuje zřízení mezirezortní pracovní skupiny ke koordinaci postupu policistů a zdravotníků při společném zásahu a přeje si být na příštím zasedání informováno o dosavadní činnosti této skupiny.

Kolegium vítá novelu metodického pokynu policejního prezidenta k poziční asfyxii.

Kolegium vítá zavedení výcviku policistů pro postup vůči osobám v excitovaném deliriu Policejním prezidiem a jeho záměr vypracovat metodiku školení a konkrétní školící nástroje a přeje si být na příštím zasedání informováno o vývoji v této oblasti.

Kolegium podporuje přijetí výkladového stanoviska Ministerstva vnitra, které by mezi zvláště zranitelné osoby podle § 58 odst. 1 zákona o policii zahrnuje i osoby se zjevnou duševní poruchou nebo hospitalizované. Zároveň vyzývá Policejní prezidium, aby pokračovalo v jednáních o tom, jak promítnout uvedený výklad do policejních metodik a vzdělávání.

Kolegium bere na vědomí, že proběhne pracovní jednání mezi Policejním prezidiem a GIBS ohledně nastavení procesních pravidel pro vyšetřování úmrtí osoby při policejním zásahu s cílem eliminovat riziko koluze mezi zasahujícími policisty a žádá GIBS, aby ho na příštím zasedání informovala o jeho výsledcích.

Kolegium vítá záměr kanceláře vládního zmocněnce vypracovat tematickou příručku k judikatuře Soudu vztahující se k adekvátnosti vyšetřování.

III. ROZHODNUTÍ EVROPSKÉHO VÝBORU PRO SOCIÁLNÍ PRÁVA

UWE PROTI ČESKÉ REPUBLICĚ (ROVNOST ŽEN A MUŽŮ V ODMĚŇOVÁNÍ A VYVÁŽENÉ ZASTOUPENÍ ŽEN V ŘÍDÍCÍCH ORGÁNECH OBCHODNÍCH SPOLEČNOSTÍ)

Vládní zmocněnec P. KONŮPKA představil rozhodnutí a uvedl, že ke hmatatelnému pokroku v implementaci ještě nedošlo, byť jde o případ již z roku 2019. Částečně se výkon rozhodnutí překrývá s transpozicí dvou evropských směrnic.

Zástupkyně KVZ E. HRONOVÁ doplnila, že rozhodnutí vyžaduje zajištění transparentnosti odměňování, snížení míry gender pay gap a zajištění vyváženého zastoupení žen v rozhodovacích orgánech soukromých společností.

Transpozice směrnice o genderové vyváženosti by mohla pomoci. Příprava transpozice probíhá dle stanoveného harmonogramu, a je tak namístě ocenit práci Úřadu vlády. Důležité je, aby tak postupovala i v Parlamentu a stihla se transpoziční lhůta, která je do konce roku 2024. Samotná směrnice však k implementaci rozhodnutí *UWE* nestačí. To vyžaduje zakotvení závazných legislativních opatření v oblasti vyrovnaného zastoupení žen a mužů (tzv. tvrdých kvót).

Transpozice směrnice o transparentnosti odměňování by pro implementaci příslušné části rozhodnutí postačující byla, avšak dlouho probíhalo vyjasňování gesce mezi Ministerstvem práce a sociálních věcí („MPSV“) a Úřadem vlády, a transpoziční práce tak stagnovaly. Není proto jasné, zda se transpozice stihne do voleb v říjnu 2025 a potažmo do června 2026, kdy končí transpoziční lhůta.

Kolegium opakovaně zdůrazňovalo, že je třeba přijmout přednostně vybraná opatření v oblasti transparentnosti, a to zakotvení povinnosti zveřejňovat v inzerci volných pracovních míst informaci o výši základní složky mzdy/platu a zakotvení nicotnosti doložek mlčenlivosti o výši příjmu v zákoníku práce. Tato opatření nemají žádný dopad do státního rozpočtu, jsou jednoduchá, panuje všeobecná shoda na jejich potřebnosti i skutečnosti, že mohou hned pomoci. MPSV je slíbilo začlenit do tzv. flexibilní novely zákoníku práce. Při projednání novely se sociálními partnery tato opatření odbory uvítaly, avšak zaměstnavatelé odmítli. MPSV se bohužel následně rozhodlo opatření vypustit. Ministr Jurečka při jednání s vládním zmocněncem přislíbil diskusi o těchto opatřeních obnovit a projednat je na jednání koaliční K5. V tuto chvíli však součástí novely, která byla minulý týden zaslána do mezirezortního připomínkového řízení, nejsou.

Zástupce MPSV *P. JANEČEK* konstatoval, že transpoziční novela by se ideálně měla stihnout přijmout do konce volebního období, avšak obě přednostní opatření skutečně narazila na velký odpor. Později ale realizována určitě budou. K rovnému odměňování už je zpracována metodika. Bude zveřejněn vzorový mzdový předpis, který je důležitým nástrojem zajištění rovného odměňování. Chystají se i další nástroje jako např. audity rovného odměňování, metodika k posuzování práce stejné hodnoty.

Zástupce KVOP *V. A. SCHORM* vyjádřil lítost nad vypuštěním opatření, neboť obě doporučovala veřejná ochránkyně práv již v roce 2018. Uvedl, že KVOP považuje za nešťastný postoj vlády, která se v obou případech snaží o „minimalistickou“ transpozici, která může ve výsledku zapříčinit vznik různých mezer. Připomněl, že směrnici o transparentnosti odměňování sjednávalo české předsednictví v EU, a ČR by se tak k její transpozici měla postavit odpovídajícím způsobem.

Zástupkyně Úřadu vlády *M. ŠAMOVÁ* upozornila, že ohledně směrnice o transparentnosti probíhají diskuse na politické úrovni. Doložky mlčenlivosti jsou součástí již schválené Strategie rovnosti žen a mužů. Zmocněnkyně vlády pro lidská práva se proto chystá k aktuální novele zákoníku práce uplatnit připomínky. U první směrnice bude navrhopvat, aby Poslanecká sněmovna souhlasila s transpozicí již v prvním čtení. Na aspekty rozhodnutí *UWE*, které nejsou pokryty směrnici, reaguje aktualizovaná Strategie rovnosti žen a mužů.

Zástupkyně Senátu *A. ŠÍPOVÁ* vyjádřila lítost nad aktuálním stavem. Byť je v zákoníku práce právo na spravedlivou odměnu garantováno (stejná odměna za stejnou práci stejné hodnoty), gender pay gap dosahuje 18 procent, což je obrovský problém. Aby lidé mohli vymáhat svá práva, musí vědět, jak jsou na tom ostatní na srovnatelné pozici. Nicotnost doložek mlčenlivosti a zveřejňování odměn v inzerci by tedy velmi pomohlo. Jako senátorka se bude snažit předložit pozměňovací návrh, který by situaci napravil.

Vládní zmocněnec *P. KONŮPKA* shrnul, že zazněl jednoznačný apel na MPSV, aby opakovaně zmiňovaná dvě opatření byla opět přednostně vzata na palubu v rámci aktuální tzv. flexibilní novely zákoníku práce.

Zástupce MPSV *P. JANEČEK* dodal, že ekonomicky mají opatření potenciál zvýšit pohyb na trhu práce směrem k perspektivnějším a konkurenceschopnějším zaměstnavatelům. Klíčové ale bude politické rozhodnutí.

Zástupkyně Senátu A. ŠÍPOVÁ uvedla, že považuje za frustrující, pokud stát přijímá strategické dokumenty, např. Akční plán rovného odměňování žen a mužů, které pak nenaplní. Zástupce MPSV P. JANEČEK zopakoval, že si je problému vědom, ale že jde o politické rozhodnutí.

Zástupkyně MSp P. BELLOŇOVÁ uvedla, že část opatření vyplývajících ze směrnice vyžaduje legislativní řešení. Z tohoto pohledu je transpoziční lhůta červen 2026 velmi krátká. Na první směrnici se legislativní odbor MSp podílel; jedná se o minimalistickou transpozici vymezenou politickými mantinely. Uvedla, že ohledně tvrdých kvót si zpracovali komparativní přehled; v rámci Evropské unie nejsou kvóty rozšířené, spíše je to otázka kótovaných společností, na které míří směrnice. „Opatření legislativního charakteru pro zajištění rovného přístupu“, které jsou uvedeny v rozhodnutí UWE, tedy nemusí být nutně „tvrdé kvóty“ vůči soukromým společnostem. Přijímaná opatření by měla být přiměřená. V případě kótovaných společností budou požadavky splněny transpozicí směrnice.

Zástupkyně KVZ E. HROŇOVÁ souhlasila s tím, že rozhodnutí UWE míří na velké společnosti kótované na burze. Vyžaduje však závazná opatření, neboť žádná jiná nejsou dle jeho závěrů účinná.

Zástupkyně Úřadu vlády M. ŠAMOVÁ připomněla, že aktualizovaná Strategie rovnosti žen a mužů je v pracovní verzi ambiciózní. Jde nad rámec transpozice směrnice. Půjde ale ještě do meziresortního připomínkové řízení, kde doposud byly vždy připomínky spíše kritické, a spíše se tedy z návrhu bude vyškrtávat.

Závěry:

Kolegium vyzvalo k zákonnému zakotvení povinnosti zveřejňovat v inzerci volných pracovních míst informaci o výši základní složky mzdy/platu a nicotnosti doložek mlčenlivosti o výši příjmu v nejbližší možné době. Kolegium rovněž ocenilo průběh procesu transpozice směrnice o genderové vyváženosti a zdůraznilo potřebu včasné transpozice směrnice o transparentnosti odměňování.

ERRC PROTI ČESKÉ REPUBLICE (SBĚR ETNICKÝCH DAT)

Vládní zmocněnec P. KONŮPKA uvedl, že jde o čerstvé rozhodnutí, zveřejněné na konci dubna. Zástupkyně KVZ E. PETROVÁ doplnila, že Evropský výbor pro sociální práva shledal porušení článků 16 a 17 Evropské sociální charty, jelikož Česká republika nerealizuje sběr etnických údajů o dětech, které se nachází ve státních institucích. Tím se stát dopouští nepřímé diskriminace romských dětí jakožto zranitelné skupiny populace, protože nemapuje rozsah rizika diskriminace vůči nim.

Je obecně známo, že romské děti čelí ve srovnání s většinovou populací většímu riziku, že u nich bude nařízena ústavní výchova. Stát proto musí shromažďovat údaje o rozsahu problému, aby mohl na základě sběru údajů tvořit odpovídající strategie a přijmout vhodná opatření. Pokud stát nerealizuje sběr etnických dat, musí prokázat, že místo sběru statistických dat přijal alternativní opatření.

Institucemi, kterých se sběr dat týká, jsou DD3, dětské domovy, dětské domovy se školou, výchovné ústavy a diagnostické ústavy. Služba DD3 by měla skončit k 31. prosinci 2024, proto se těchto zařízení sběr dat týkat nebude. Stejně tak s ohledem na krátkodobost pobytu se sběr dat nebude týkat zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc, a pravděpodobně ani domovů pro osoby se zdravotním postižením, ve kterých je dětí málo. Rozhodnutí se týká rezidenčních zařízení, nikoliv školních zařízení nerezidenční povahy. Metodiku sběru etnických údajů v rezidenčních zařízeních však bude možné využít i pro sběr etnických dat ve školách a v mateřských školách. Data budou využita i pro účely výkonu rozsudku Soudu ve věci *D. H. a ostatní* a též v souvislosti s aktuálně projednávanou kolektivní stížností u EVSP, ve které je namítána nedostupnost předškolního vzdělávání pro romské děti.

O vhodné metodě sběru dat se bude teprve jednat. Aby byl sběr dat validní a účinný, musí být dlouhodobý a systematický a musí být vypracována jednotná metodika. Předběžně se jeví jako nejvhodnější zvolit kombinovanou metodu sběru, tedy že sběr by primárně prováděli zaměstnanci daných zařízení, a pojistkou by byl dohled třetího subjektu, např. okresních státních zastupitelství nebo České školní inspekce. Pro sběr etnických údajů o dětech by bylo vhodné personál zařízení vyškolit, do čehož by se mohli zapojit pracovníci KVOP.

Zásady ochrany osobních údajů se nevztahují na anonymní ani anonymizované informace, a EVSP nepožaduje identifikovat jednotlivé děti. GDPR proto plánovanému sběru dat nebrání.

Zvažováno je rovněž vytvoření komparativní studie o tom, jak se realizuje sběr etnických dat v jiných státech.

Zástupce MPSV *P. JANEČEK* připomněl, že v roce 2023 byla vydána volně dostupná metodika pro sběr etnických dat. Dle takto shromážděných údajů je 40,5 % dětí v institucích romského původu.

Zástupce MŠMT *J. KLUSÁČEK* uvedl, že loni zrealizovali pilotní průzkum, a mají tedy odhad počtu dětí romské etnicity ve vybraných institucích. Data budou zveřejněna na konci května. Podíl romských dětí je skutečně výrazně vyšší než v celkové populaci. V rámci Strategie evropské integrace je zjišťování těchto dat povinné.

Zástupce NSZ *J. CHROMÝ* uvedl, že pokud by se na sběru dat měli podílet státní zástupci, muselo by být osloveno přímo NSZ. Dozor státního zastupitelství se soustředí na dodržování právních předpisů, což určuje, jaké státní zástupce může získávat údaje. Není tedy jisté, zda by zapojení státních zástupců bylo možné.

Zástupce Fóra pro lidská práva *M. MATIAŠKO* souhlasil, že navrhovaná analýza by dávala velký smysl, zejména pokud by se inspirovala ve Skandinávii nebo severských zemích.

Zástupce KVOP *V. A. SCHORM* myšlenku systematického sledování etnických dat v institucionální péči i ve vzdělávání také podpořil. Je třeba sjednotit metodiky, aby byla data srovnatelná. KVOP může poskytnout konzultace, avšak nemůže být orgánem, který bude primárně data sledovat. Podpořil návrh, aby data systematicky sbíraly kromě zařízení samotných také kontrolní orgány. Dodal, že diskriminace je nezákonná, což je skutečnost, která má vliv na výklad působnosti státního zastupitelství.

Zástupkyně MSp *P. BELLOŇOVÁ* vyjádřila názor, že k zapojení státního zastupitelství do sběru dat o etnicitě by bylo potřeba novelizovat zákon. Zástupce MŠMT *J. KLUSÁČEK* potvrdil, že v rámci příštího volebního období by mělo dojít k novelizaci zákona o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy.

Závěry:

Kolegium se shodlo na potřebě přijetí opatření ke sběru anonymizovaných dat o etnicitě dětí ve státní institucionalizované výchově a potřebě koordinace využití těch již interně získaných. Podrobnosti metodiky a zajištění sběru dat budou projednány na příštím zasedání Kolegia.

IV. ZÁVĚR

Vládní zmocněnec *P. KONŮPKA* seznámil členy Kolegia s vybranými projednávanými případy proti České republice před Soudem, EVSP a smluvními orgány OSN, a poděkoval všem za aktivní a konstruktivní účast na jednání. Na závěr avizoval, že příští zasedání Kolegia se uskuteční na podzim 2024.

V Praze dne 10. června 2024

Vypracoval: Jakub Drahorád

Schválil: Petr Konůpka